

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۱۳
بخش اول: مفاهیم.....	۱۳
قسمت اول: مفهوم خطا و مسئولیت مدنی در حقوق رومی.....	۱۳
گفتار اول: مفهوم خطای مدنی.....	۱۳
گفتار دوم: مفهوم مسئولیت مدنی.....	۱۷
قسمت دوم: مفهوم خطا و مسئولیت مدنی در کامن لا.....	۱۹
قسمت سوم: مفهوم خطا و ضمان در فقه.....	۲۳
قسمت چهارم: مفهوم خطا، مسئولیت مدنی و ضمان در حقوق ایران.....	۲۷
بخش دوم: مقایسه مسئولیت مدنی با دیگر نظامهای مسئولیت.....	۳۰
قسمت اول: مسئولیت مدنی و قراردادی.....	۳۰
قسمت دوم: مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری.....	۳۴
فصل دوم: ارکان مسئولیت مدنی.....	۴۱
بخش اول: مفهوم ضرر و انواع آن.....	۴۱
قسمت اول: ضرر مالی.....	۴۲
گفتار اول: ضرر به اعیان و حقوق مالی.....	۴۲
گفتار دوم: ضرر به منافع.....	۴۴
بند اول: تفویت منفعت.....	۴۴
بند دوم: عدم النفع.....	۴۸
بند سوم: خسارت محرومیت از فرصت.....	۵۰
گفتار سوم: ضررهای اقتصادی پیامدی.....	۵۱
بند اول: هزینه های مالی پیامد حادثه.....	۵۲
بند دوم: افت قیمت مال.....	۵۳
بند سوم: خسارت های اقتصادی محض.....	۵۶
قسمت دوم: ضرر های جانی.....	۵۹
گفتار اول: دیه و هزینه درمان.....	۶۳
گفتار دوم: دیه و ازکارافتادگی.....	۶۶
گفتار سوم: دیه و ضررهای معنوی ناشی از صدمه بدنی.....	۶۸

- قسمت سوم: ضررهای معنوی..... ۶۹
- بخش دوم: ارتکاب فعل زیان بار..... ۷۲
- قسمت اول: فعل شخص..... ۷۳
- قسمت دوم: فعل اشیاء تحت تصرف..... ۷۶
- گفتار اول: خسارت ناشی از فعل اشیاء جاندار..... ۷۷
- بند اول: خسارت مالی..... ۷۷
- بند دوم: خسارات جانی..... ۷۸
- گفتار دوم: خسارت ناشی از فعل اشیای بی جان..... ۸۰
- بند اول: خسارت ناشی از ساختمان ها..... ۸۰
- بند دوم: خسارت ناشی از وسایل نقلیه موتوری..... ۸۲
- بند سوم: اشیاء و فعالیتهای فوق العاده خطرناک..... ۸۸
- بند چهارم: خسارت ناشی از مصرف تولیدات معیوب..... ۹۱
- قسمت سوم: فعل اشخاص تحت مراقبت..... ۹۴
- گفتار اول: مسئولیت والدین و سرپرستان نسبت به فعل محجورین..... ۹۷
- گفتار دوم: مسئولیت مربیان نسبت به کارآموزان..... ۹۹
- گفتار سوم: مسئولیت کارفرمایان نسبت به فعل کارگران..... ۱۰۲
- گفتار چهارم: مسئولیت دولت نسبت به فعل کارمندان..... ۱۰۹
- گفتار پنجم: مسئولیت دارنده وسایل نقلیه نسبت به فعل راننده..... ۱۱۲
- قسمت چهارم: فعل ربات و هوش مصنوعی..... ۱۲۰
- گفتار اول: مفهوم رباتیک، هوش مصنوعی و ارتباط آنها با یکدیگر..... ۱۲۱
- بند اول: شناسایی رباتهای هوشمند و هوش مصنوعی به منزله شیء..... ۱۲۴
- بند دوم: شناسایی ربات و هوش مصنوعی به منزله شخص..... ۱۲۵
- بند سوم: شناسایی ربات و هوش مصنوعی به عنوان شخص حقیقی..... ۱۲۵
- بند چهارم: تحلیل نهایی..... ۱۲۶
- بخش سوم: رابطه سببیت..... ۱۲۸
- قسمت اول: مفهوم علت در فلسفه..... ۱۳۰
- گفتار اول: مفهوم علت در فلسفه غرب..... ۱۳۰
- بند اول: فلسفه یونان باستان..... ۱۳۰
- بند دوم: فلسفه تجربه گرا..... ۱۳۳
- گفتار دوم: فلسفه اسلامی..... ۱۳۶
- گفتار سوم: نقد و تحلیل مفهوم علیت در فلسفه..... ۱۳۸
- گفتار چهارم: نقدی بر تعریف مرسوم فیلسوفان از مفهوم علت..... ۱۴۴
- گفتار پنجم: علیت ذهنی و مسئولیت مدنی..... ۱۴۶

فهرست مطالب □ ۷

- بند اول: علیت فاعلی اراده آزاد از منظر فلسفه ذهن و عصب شناسی ۱۴۸
- گفتار ششم: علیت غایی در فلسفه، عصب شناسی و حقوق ۱۵۲
- بند اول: علیت غایی در فلسفه ذهن و عصب-زیست شناسی ۱۵۵
- جستار اول: مفهوم غایت و علیت غایی: ۱۵۵
- جستار دوم: تمایز علت و دلیل در کنش های انسانی ۱۶۰
- بند دوم: علیت غایی در کنش های حقوقی ۱۶۳
- جستار اول: جایگاه علت غایی در کنش های حقوقی ۱۶۳
- جستار دوم: انتساب پیامدها به علل غایی ۱۶۵
- قسمت دوم: مفهوم علت(سبب) و رابطه سببیت در حقوق ۱۶۸
- گفتار اول: مفهوم سبب و رابطه سببیت در نظام های حقوقی ۱۶۸
- بند اول: مفهوم سبب در حقوق رومی ژرمنی ۱۶۸
- بند دوم: مفهوم سبب در کامن لا ۱۷۲
- بند سوم: مفهوم سبب در نظام فقهی ۱۷۷
- بند چهارم: مفهوم سبب در حقوق ایران ۱۸۳
- گفتار دوم: شرایط احراز رابطه سببیت و شناسایی سبب مسئول ۱۸۷
- بند اول: شرط موثر بودن سبب؛ شناسایی اسباب حقیقی از غیر حقیقی ۱۸۸
- بند دوم: شرط غیر مجاز بودن سبب؛ شناسایی اسباب حقوقی از غیر حقوقی ۱۹۹
- جستار اول: عمل غیر مجاز و مفهوم خطا ۲۰۰
- جستار دوم: عمل غیر مجاز و مفهوم تقصیر ۲۱۱
- جستار سوم: معیار عمل غیر مجاز در حقوق ایران ۲۱۸
- جستار چهارم: تاثیر آگاهی در شناسایی عمل غیر مجاز ۲۲۰
- بند سوم: عدم امکان اجتناب از ضرر؛ گام اول شناسایی سبب مسئول ۲۲۱
- جستار اول: عدم اجتناب از ضرر در کامن لا ۲۲۳
- جستار دوم: عدم اجتناب از ضرر در نظام فقهی ۲۲۶
- جستار سوم: عدم اجتناب از ضرر در حقوق ایران ۲۳۰
- گفتار سوم: اجتماع اسباب؛ شناسایی نهایی سبب مسئول ۲۳۸
- بند اول: اجتماع بین اسباب مستقیم (اجتماع مباشرین) ۲۳۹
- بند دوم: اجتماع عوامل مستقیم و غیر مستقیم (مباشر و سبب) ۲۴۵
- بند سوم: اجتماع بین عوامل غیر مستقیم (مسببین) ۲۵۰
- جستار اول: اجتماع اسباب عرضی ۲۵۰
- جستار دوم: اجتماع اسباب طولی ۲۵۱
- گفتار چهارم: جمع بندی رابطه سببیت، فعل زیانبار و تقصیر ۲۵۵

۲۵۹	فصل سوم: عوامل رافع مسئولیت (مسقطات ضمان).....
۲۵۹	بخش اول: عوامل منتسب به زیان دیده.....
۲۵۹	قسمت اول: اقدام زیان دیده.....
۲۶۱	گفتار اول: دفاع مشروع.....
۲۶۴	گفتار دوم: عدم اجتناب زیان دیده از ضرر.....
۲۶۵	قسمت دوم: رضایت (اذن) زیان دیده.....
۲۶۹	بخش دوم: عوامل منتسب به وارد کننده زیان.....
۲۶۹	قسمت اول: احسان.....
۲۷۱	قسمت دوم: اضطرار.....
۲۷۳	بخش سوم: عوامل منتسب به دخالت عوامل دیگر.....
۲۷۳	قسمت اول: اکراه.....
۲۷۵	قسمت دوم: غرور.....
۲۷۶	قسمت سوم: امر آمر قانونی.....
۲۷۹	فهرست منابع.....